

ЗАКОН

О КРЕТАЊУ И БОРАВКУ СТРАНАЦА

„Службени лист СФРЈ”, бр. 56 од 3. X 1980, 53 од 4. X 1985, 30 од 16. V 1989, 26 од 18. V 1990. 53 од 12. VII 1991, и „Службени лист СРЈ”, бр. 16 од 7. IV 1993, 31 од 18. VI 1993, 41 од 23. VII 1993, 53 од 10. IX 1993, 24 од 18. III 1994, 28 од 21. VI 1996, 68 од 19. XII 2002.

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Странци за време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији могу се кретати, боравити, удруживати, служити личним именом, набављати, држати и носити оружје, под условима прописаним овим законом, ако међународним уговором није друкчије одређено.

Странцем, у смислу овог закона, сматра се свако лице које није држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 2.

За време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странци су дужни да се придржавају прописа и одлука државних органа, заснованих на Уставу Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, законима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и њеним обавезама из међународних уговора.

Члан 3.

Послове у вези са кретањем и боравком странаца у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији врше надлежни органи у републици, односно аутономној покрајини, ако савезним законом није друкчије одређено.

Члан 4.

Странцима се може забранити улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, ограничити или забранити кретање на одређеном подручју, отказати боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или забранити стално настањење у одређеним местима из разлога заштите јавног поретка или из разлога заштите интереса одбране земље или из разлога који проистичу из међународних односа.

Организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице и државни органи, својим актима утврђују режим кретања и боравка странаца у тим организацијама и заједницама, односно органима.

Организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице и државни органи који позивају припаднике страних оружаних снага или страних служби безбедности, односно примају и организују њихове посете, дужни су да о томе обавесте надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

II. ПУТНЕ ИСПРАВЕ И ВИЗЕ ЗА ДОЛАЗАК И БОРАВАК У СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ ФЕДЕРАТИВНОЈ РЕПУБЛИЦИ ЈУГОСЛАВИЈИ

1. Путне исправе

Члан 5.

Странац може долазити у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију и боравити на њеној територији ако има важећу страну путну исправу или важећу путну исправу за странце издату од надлежног органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, снабдевене југословенском визом.

Странци који у Социјалистичкој Републици Југославији борава на основу заједничке (колективне) путне исправе могу се кретати одвојено од групе само на основу одобрења надлежног органа у републици, односно аутономној покрајини.

Члан 6.

Страном путном исправом, у смислу овог закона, сматрају се пасош (лични, породични и заједнички), дипломатски пасош и службени пасош, поморска књижица, бродарска књижица или друга путна исправа призната по међународним уговорима на основу које се може утврдити идентитет њеног носиоца, којој рок

важења није истекао и која је издата по прописима о издавању путних исправа стране државе.

Путна исправа стране државе неће се признати ако та страна држава не признаје одговарајућу путну исправу Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 7.

Странцу ком је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији признат статус избеглице и лицу без држављанства издаје се за путовање у иностранство путна исправа за избеглице, односно путна исправа за лица без држављанства, предвиђене међународним уговорима.

Члан 8.

Путну исправу за избеглице и путну исправу за лица без држављанства издаје надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју избеглица или лице без држављанства има пребивалиште односно боравиште.

Путне исправе из става 1. овог члана издају се са роком важења до једне године.

Важење путних исправа из става 1. овог члана може се продужавати, с тим да њихово укупно важење не може бити дуже од пет година.

Члан 9.

Путни лист за странца је путна исправа која се издаје странцу који нема важећу путну исправу, и то:

- 1) коме је признато право азила у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији – за путовање у иностранство;
- 2) који је добио заштиту Социјалистичке Федеративне Републике Југославије – за долазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију;

3) који је добио отпуст из држављанства Социјалистичке Федеративне Републике Југославије – за одлазак у иностранство;

4) који је изгубио страну путну исправу или на други начин остао без ње, а држава чији је држављанин нема своје представништво у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији нити њене интересе заступа друга држава – за одлазак у иностранство;

5) који је у иностранству изгубио путну исправу за странце издату од надлежног органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије – за повратак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију.

Пути лист за странца може се издати и другом странцу ако за то постоје оправдани разлози.

Путни лист за странца издаје се са роком важења до једне године.

Члан 10.

Путни лист за странца садржи: натпис: "Социјалистичка Федеративна Република Југославија"; број путног листа; утиснут грб СФРЈ; назив: "Путни лист за странца"; место за фотографију; место за уписивање података о носиоцу путног листа, и то: име и презиме, дан, месец и година рођења, место рођења, пребивалиште, држављанство; место за уписивање података о члановима породице (брачни друг и деца) који путују са њим, и то: име и презиме, сродство и година рођења; место за уписивање рока важења путног листа; назив органа који издаје путни лист, датум издавања путног листа, отисак печата органа који је издао путни лист и потпис овлашћеног лица.

На фотографију у путном листу утискује се суви жиг.

Члан 11.

Путни лист за странца издаје:

1) странцу из члана 9. став 1. тач. 1, 3. и 4. овог закона – надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини;

2) странцу из члана 9. став 1. тачка 2. овог закона – дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству;

3) странцу из члана 9. став 1. тачка 5. овог закона – дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству, пошто за издавање путног листа прибави сагласност савезног органа управе надлежног за унутрашње послове;

4) странцу из члана 9. став 2. овог закона – надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини, односно дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству, пошто за издавање путног листа прибави сагласност савезног органа управе надлежног за унутрашње послове.

Члан 12.

Путна исправа за избеглице, путна исправа за лица без држављанства и путни лист за странца издаје се лицима која су навршила 18 година живота.

За лица млађа од 18 година живота лични подаци уписују се у путну исправу родитеља.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, кад за то постоје оправдани разлози, путне исправе из тог става могу се издати и лицу које није навршило 18 година живота.

Члан 13.

Путна исправа за избеглице, путна исправа за лица без држављанства и путни лист за странца неће се издати странцу.

1) против кога се води кривични, односно прекршајни поступак – на захтев надлежног органа;

2) коме је изречена безусловна казна затвора, док казну не издржи;

3) на писмени захтев заинтересованог лица или његовог старатеља или надлежног органа старатељства – ако према том лицу или према дугим лицима у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији није измирио своју доспелу имовинско-правну обавезу из брачног односа или односа родитеља и деце;

4) на писмени захтев надлежног органа душтвено-политичке заједнице, организације удруженог рада, односно друге самоуправне организације и заједнице – ако се на други начин не би могла вршити његова доспела обавеза;

5) ако то захтева заштита јавног поретка и ако то захтевају интереси одбране земље.

У решењу донесеном на основу тачке 5. става 1. овог члана надлежни орган не мора навести разлоге којима се руководио приликом доношења решења.

Члан 14.

Ако су разлози из члана 13. став 1. овог закона постојали пре дана издавања путне исправе, а надлежни орган је за њих сазнао доцније или су ти разлози наступили после дана издавања путне исправе, путна исправа ће се одузети.

Решење о одузимању путне исправе доноси орган надлежан за издавање путних исправа, односно виза.

Жалба против решења из става 2. овог члана не одлаже његово извршење.

Против решења о одбијању захтева за издавање путне исправе, односно против решења о одузимању путне исправе, не може се водити управни спор.

Члан 15.

Надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини може привремено заджати страну путну исправу која припада странцу:

1) против кога се води кривични, односно прекршајни поступак – на захтев надлежног органа.

2) на писмени захтев надлежног органа друштвено-политичке заједнице, организације удруженог рада, односно друге самоуправне организације или заједнице – ако се на други начин не би могла извршити његова доспела обавеза;

3) ако то захтева заштита јавног поретка или ако то захтевају интереси одбране земље.

Овлашћено лице органа које је привремено задржало страну путну исправу издаје о томе потврду странцу чија је путна исправа привремено задржана.

2. Туристичка пропусница

Члан 16.

Странцу који у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију долази ради туристичке посете, може се на граничном прелазу издати туристичка пропусница ако поседује важећу националну путну исправу или другу исправу о идентитету. Туристичка пропусница се издаје са роком важења до 30 дана.

Странцима на кружном путовању у међународном поморском, речном или ваздушном саобраћају туристичка пропусница се може издати и на основу списка путника овереног од стране заповедника пловила, односно заповедника ваздухоплова. Списак путника треба да садржи: име и презиме, годину рођења, држављанство и број путне исправе путника.

Туристичку пропусницу издаје орган у републици, односно аутономној покрајини надлежан за контролу прелажења државне границе.

Члан 17.

Туристичка пропусница садржи: натпис: "Социјалистичка Федеративна Република Југославија", назив органа који издаје пропусницу; назив: "ТУРИСТИЧКА ПРОПУСНИЦА"; место за уписивање броја и назива путне исправе или друге исправе о идентитету странца коме се пропусница издаје; број пропуснице; простор за оверу уласка у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију; отисак печата органа који издаје пропусницу и упутство за њено коришћење.

3. Визе

Члан 18.

За долазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију или за одлазак из ње, односно за прелазак преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, странцу се издаје виза.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, Савезно извршно веће може одлучити да држављани страних држава који не захтевају визе за долазак држављана СФРЈ у њихову земљу, односно за прелазак преко њихове територије, могу долазити у Југославију или одлазити из ње, односно прелазити преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије без југословенске визе.*

Виза се издаје за једно, за више или на неограничен број путовања.

Виза се издаје са роком важења до једне године, односно до рока важења стране путне исправе на коју се виза издаје ако је тај рок краћи од једне године.

Особљу дипломатског или конзуларног представништва стране државе у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији може се, под условом реципроцитета, издати виза са роком важења дужим од једне године.

* „Службени лист СФРЈ”, број 30/89.

Члан 18а.*

Странцу који у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију долази ради обављања привредних и друштвених делатности предвиђених савезним прописима којима се уређују страна улагања и обављање спољнотрговинског пословања, као и странцу који по савезним прописима може у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији засновати радни однос без одобрења за заснивање радног односа, издаје се пословна виза.

Пословна виза издаје се за неограничен број путовања, са роком важења који је потребан за обављање послова ради кога се таква виза издаје, али најдуже до рока важења стране путне исправе.

Пословну визу издаје дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству, односно надлежни орган у републици или аутономној покрајини, на образложен захтев страног физичког или правног лица.

* „Службени лист СФРЈ”, број 26/90.

Члан 19.

У визу која се издаје на породични пасош уписује се број лица која путују са носиоцем пасоша и која су уписана у пасош, а у визу која се издаје на заједнички (колективни) пасош – име и презиме вође групе и број чланова групе.

Странцима који привремено бораве у Социјалистичкој Републици Југославији, а желе да оду на излет у суседну земљу, може се, на захтев организације удруженог рада која организује туристичко путовање, издати виза на списак лица која путују. У визу се уписују име и презиме вође групе и број чланова групе.

Списак из става 2. овог члана садржи име и презиме чланова групе и број њихових путних исправа. Списак оверава одговорно лице у организацији удруженог рада која организује туристичко путовање.

Члан 20.

Странцу који затражи визу за пролаз преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије издаће се транзитна виза смо ако има улазну визу суседне државе у коју путује или преко чије територије наставља путовање, ако међународним уговором није ослобођен од обавезе да има такву визу.

Члан 21.

Дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству издаје визу:

1) странцу који долази у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију ради сталног настањења;

2) странцу који долази у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију ради привременог боравка или ради пролаза преко њене територије;

3) странцу који долази у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију или пролази преко њене територије, а поседује дипломатски или службени пасош;

4) странцу поморцу или странцу бродарцу, на поморску, односно бродарску књижицу – ако долази у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију ради укрцања на брод у југословенској луци или пристаништу или који пролази преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ради укрцања на брод у иностраној луци или пристаништу или се по искрцању са брода у иностраној луци или пристаништу враћа у своју земљу.

Члан 22.

Орган у републици, односно аутономној покрајини надлежан за контролу прелажења државне границе издаје визу:

1) странцу коме је дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије издало транзитну визу, а он поднесе захтев да му се изда виза за привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;

2) странцу који одлази из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а истекао му је рок важења визе са којом је дошао у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију;

3) странцу који се искрца у југословенској луци или пристаништу ради повратка у своју земљу или одласка у неку другу страну земљу;

4) странцу који је запослен на превозном средству у међународном саобраћају.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове може прописати да орган у републици, односно аутономној покрајини надлежан за контролу прелажења државне границе може издати визу и другим странцима.

Члан 23.

Надлежан орган у републици, односно аутономној покрајини издаје визу странцу:

1) који одлази из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а истекао му је рок важења визе;

2) који за време привременог боравка или сталног настањења у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији затражи визу за одлазак у иностранство и повратак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију;

3) који се исељава из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;

4) који је у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију дошао на основу међународног уговора о пограничном саобраћају;

5) који у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији изгуби путну исправу или на други начин остане без путне исправе, а одлази из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије са новом путном исправом или са путним листом за странца;

6) коме је издат путни лист за странца ради исељења из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;

7) који је у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију ушао са туристичком пропусницом, а дипломатско или конзуларно представништво државе чији је он држављанин му је издало путну исправу.

Члан 24.

Савезни орган управе надлежан за иностране послове издаје визе особљу дипломатских или конзуларних представништава страних држава у Социјалистичкој Републици Југославији и особљу других страних мисија које у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији имају дипломатски статус.

Члан 25.

Виза или туристичка пропусница неће се издати, односно неће се дозволити улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију странцу:

- 1) који је извршио кривично дело против човечности и међународног права;
- 2) коме је изречена мера безбедности протеривања из земље – за време за које је та мера изречена;
- 3) коме је изречена заштитна мера удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије – за време за које је та мера изречена;
- 4) коме је отказан боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији – за време за које је та мера изречена;
- 5) који се води у евиденцији надлежног органа у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији као међународни преступник;
- 6) који поседује путну исправу стране државе чији није држављанин, осим ако у таквој путној исправи није изричито назначено да има право повратка у државу која му је издала путну исправу или визу.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове може одлучити да се виза или туристичка пропусница не изда или улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију не дозволи странцима и у другим случајевима ако то захтевају разлози заштите јавног поретка, односно ако то захтева заштита интереса одбране земље или разлози који проистичу из међународних односа.

Члан 26.

Захтев за издавање визе или туристичке пропуснице може се одбити, односно улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију може се забранити странцу:

- 1) који је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији осуђен због кривичног дела које се гони по службеној дужности;

2) који је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији кажњен због девизног или царинског прекршаја или због прекршаја јавног реда и мира;

3) који нема средства за издржавање, а издржавање у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији му није обезбеђено на други начин.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове може одредити да надлежни орган може одређеним странцима издати визу, односно туристичку пропусницу или одобрити улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију само уз претходну сагласност савезног органа управе надлежног за унутрашње послове.

Члан 27.

Ако се утврди да је у време издавања визе постојао или да је после тога наступио који од разлога из члана 25. овог закона, виза ће се поништити.

Пословна виза поништиће се и ако странац из члана 18а. овог закона, у року од годину дана од дана издавања те визе, не закључи уговор о обављању привредних и друштвених делатности, односно ако у том року не оснује сопствено предузеће, ако престане да постоји предузеће које је основано, односно у које је уложио средства, ако је посао по уговору обавио у року који је краћи од рока важења пословне визе и ако у року од 30 дана од дана доласка не заснује радни однос у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, односно ако му радни однос престане пре истека рока важења пословне визе.*

Ако се утврди да је у време издавања визе постојао или да је после тога наступио који од разлога из члана 26. овог закона, виза се може поништити.

Поништавање визе из ст. 1. и 2. овог члана може извршити орган који је ту визу издао или други орган надлежан за издавање визе.

* „Службени лист СФРЈ”, број 26/90.

Члан 28.

У решењу којим одбија захтев за издавање визе или у решењу о поништењу издате визе из разлога заштите јавног поретка или разлога заштите интереса одбране земље, или из разлога који проистичу из међународних односа, надлежан орган мора навести разлоге којима се руководио приликом доношења таквог решења.

Против решења којим се одбија захтев за издавање визе или решења којим се поништава издата виза не може се водити управни спор.

Члан 29.

Странцу који се исељава из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије издаје се виза ако уз захтев за издавање визе приложи доказ:

1) да је измирио дужне обавезе према друштвено-политичкој заједници;

2) да је регулисао имовинско-правне обавезе из брачног односа или односа родитеља и деце према лицима која живе у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 30.

Странцу се неће издати виза за одлазак из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако се против њега води кривични или прекршајни поступак – ако то затражи орган који води поступак.

III. БОРАВАК СТРАНАЦА

1. Привремени боравак

Члан 31.

Странац који у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију дође са страном путном исправом може за време важења визе привремено боравити у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији до три месеца, а ако пролази преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије – до седам дана, рачунајући од дана прелажења државне границе.

Странац коме је издата пословна виза може у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији боравити до истека рока важења те визе.*

Странцу из става 1. овог члана може се на његов захтев, одобрити привремени боравак и преко три месеца, односно преко седам дана.

У захтеву за одобрење привременог боравка странац је дужан да наведе разлоге због којих тражи одобрење привременог боравка. Ако то од њега захтева надлежни орган, странац је дужан да уз захтев приложи доказе о оправданости разлога због којих тражи одобрење привременог боравка и о томе да располаже средствима за издржавање, односно да му је издржавање у Социјалистичкој Федеративној Југославији обезбеђено на други начин.

Захтев за одобрење привременог боравка подноси се пре истека рока из става 1. овог члана.

* „Службени лист СФРЈ”, број 26/90.

Члан 32.

Странац који долази у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију ради школовања, специјализације, научног истраживања, запошљавања или вршења одређене професионалне делатности, дужан је да у року од три дана од дана уласка у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију поднесе захтев за одобрење привременог боравка.

Ако странац из става 1. овог члана долази у организацију удруженог рада, другу самоуправну организацију или заједницу, односно државни орган, захтев за одобрење привременог боравка странцу дужан је да, у року од седам дана од дана његовог доласка у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, поднесе организација или заједница, односно државни орган у који је тај странац дошао.

Члан 33.

Привремени боравак странцу одобрава надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју странац има боравиште.

Одобрење за привремени боравак издаје се са роком важења од једне године, односно до истека рока важења стране путне исправе ако је тај рок краћи од једне године.

Кад за то постоје оправдани разлози, привремени боравак странцу може се продужавати, и то сваки пут са роком наведеним у ставу 2. овог члана.

Члан 34.

Привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Југославији неће се одобрити странцу:

- 1) коме се по одредбама члана 25. овог закона није могао одобрити улазак у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију;
- 2) који је о себи дао нетачне податке или се послужио лажном исправом;
- 3) који се послужио туђом путном исправом или је своју путну исправу дао другоме да се њоме послужи;
- 4) који је на недозвољен начин дошао у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, а није му признат статус избеглице, односно није му признато право азила;
- 5) који нема средства за издржавање или му издржавање у Социјалистичкој Федеративној Југославији није обезбеђено на други начин;
- 6) који је другом помагао или га подстакао да на недозвољен начин пређе државну границу Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 35.

Странцу престаје привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији:

1) ако му је изречена мера безбедности протеривања из земље или заштитна мера удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;

2) ако му је отказан боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;

3) ако је надлежни орган одбио његов захтев за одобрење привременог боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 36.

Привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији може се отказати странцу:

1) који се не придржава прописа који важе у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или не извршава одлуке државних органа;

2) који остане без средстава за издржавање, а издржавање у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији му није обезбеђено на други начин;

3) који се бави скитњом или просјачењем;

4) кад то захтевају разлози заштите јавног поретка или интереси одбране земље.

Решење о отказивању привременог боравка доноси надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју странац има боравиште. У решењу се одређује рок у коме странац мора напустити територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и време за које не може поново доћи у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију.

Жалба против решења из става 2. овог члана може се изјавити у року од три дана од дана пријема решења.

Члан 37.

У решењу којим се одбија захтев за издавање одобрења за привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији из разлога заштите јавног поретка или разлога заштите интереса одбране земље надлежни орган не мора навести разлоге којима се руководио приликом доношења таквог решења.

Против решења којим се одбија захтев за одобрење привременог боравка, односно против решења о отказивању привременог боравка у Социјалистичкој Федеративној Југославији не може се водити управни спор.

2. Стално настањење

Члан 38.

Странац се може стално настанити у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији ако је од надлежног органа за то добио одобрење.

Одобрење из става 1. овог члана престаје да важи ако се странац не настани у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији у року од једне године од дана достављања одобрења.

Члан 39.

Стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији може се одобрити странцу:

- 1) коме је неко од чланова уже породице (брачни друг, дете, родитељ) држављанин СФРЈ или странац коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;
- 2) који је закључио брак са држављанином СФРЈ;
- 3) који је југословенског порекла;
- 4) који је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији уложио средства ради обављања привредних и друштвених делатности,*

Стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији може се изузетно одобрити и другим странцима.

Уз захтев за одобрење сталног настањења, странац је дужан да приложи доказе да су му обезбеђена средства за издржавање.

* „Службени лист СФРЈ”, број 26/90.

Члан 40.

Стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији одобрава савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 41.

Странцу престаје право на стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији:

- 1) кад се одсели из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;
- 2) кад борави у иностранству непрекидно дуже од једне године, ако му такав боравак није одобрен;
- 3) кад престане са обављањем привредне и друштвене делатности, односно кад повуче уложена средства;*
- 4)* кад му је изречена мера безбедности протеривања из земље или заштитна мера удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;
- 5)* кад му је отказан даљи боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Решење о престанку права на стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији доноси савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 42.

У решењу којим се одбија захтев за одобрење сталног настањења у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији надлежни орган не мора навести разлоге којима се руководио приликом доношења таквог решења.

Против решења којим му је одбијен захтев за одобрење сталног настањења и против решења о престанку права на стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странац може изјавити жалбу Савезном извршном већу.

Против решења донесеног по жалби из става 2. овог члана не може се водити управни спор.

Члан 43.

Странцу коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији може се отказати даљи боравак:

- 1) ако је осуђен због кривичног дела против основа социјалистичког самоуправног уређења и безбедности СФРЈ или другог тежег кривичног дела;
- 2) ако је остао без средстава за издржавање, а издржавање му у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији није обезбеђено на други начин;
- 3) ако то захтевају разлози заштите јавног поретка или ако то захтевају интереси одбране земље.

Решење о отказивању даљег боравака странцу коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији доноси надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју странац има пребивалиште.

У решењу којим отказује даљи боравак странцу коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији из разлога заштите јавног поретка или разлога заштите интереса одбране земље надлежни орган не мора навести разлоге којима се руководио приликом доношења таквог решења.

У решењу из става 2. овог члана одређује се рок у коме странац мора напустити територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Тај рок не може бити краћи од 30 дана ни дужи од шест месеци.

3. Право азила

Члан 44.

Странцу који је прогоњен због свог залагања за демократске погледе и покрете, за социјално и национално ослобођење, за слободу и права људске личности или за слободу научног или уметничког стварања признаће се право азила у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 45.

О признавању, односно одузимању права азила одлучује функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове.

Странац коме је признато право азила стиче и право на стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 46.

Странцу коме је признато право азила обезбеђује се смештај, средства за издржавање и здравствена заштита.

Средства за смештај, издржавање и здравствену заштиту странаца којима је признато право азила обезбеђују се у буџету федерације.

Под смештајем у смислу става 1. овог члана подразумева се давање одговарајућег стана на коришћење ли давање новчане помоћи потребне за обезбеђење просторија за становање.

О смештају, додели средства за издржавање и здравственој заштити странаца којима је признато право азила стара се савезни орган управе надлежан за послове здравства и социјалне заштите.

Члан 47.

Износ новчаних средстава потребних за смештај и издржавање странаца којима је признато право азила, као и обим здравствене заштите, мерила и услове за коришћење и начин остваривања тог облика заштите одређује Савезно извршно веће за сваки појединачни случај, а на предлог савезног органа управе надлежног за унутрашње послове и савезног органа управе надлежног за послове здравства и социјалне заштите.

Члан 48.

Странцу који делује против Устава СФРЈ утврђеног поретка или против међународних интереса Социјалистичке Федеративне Републике Југославије може се одузети право азила.

У решењу о одузимању права азила наводи се и рок у коме странац мора напустити територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Тај рок не може бити краћи од 30 дана ни дужи од шест месеци.

Члан 49.

Против решења којим је одбијен захтев за признавање права азила и против решења којим је право азила одузето странац може изјавити жалбу Савезном извршном већу.

Против решења донесеног по жалби из става 1. овог члана не може се водити управни спор.

4. Избеглице

Члан 50.

Странцу који је напустио државу чији је држављанин или у којој је био стално настањен као лице без држављанства да би избегао прогањање због својих напредних политичких стремљења или националне, расне или верске припадности може се у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији признати статус избеглице.

Члан 51.

Статус избеглице неће се признати странцу за кога се оправдано посумња да је извршио кривично дело против човечности и међународног права или да је деловао у супротности са циљевима и начелима Организације уједињених нација.

Захтев странца за признавање статуса избеглице може се одбити и из разлога заштите јавног поретка или разлога заштите интереса одбране земље.

Ако су разлози из ст. 1. и 2. овог члана постојали пре признавања статуса избеглице, а надлежни орган је за њих сазнао доцније или су наступили после признавања тог статуса, статус избеглице ће се одузети.

Општу бригу о прихватању, смештају и обезбеђивању средстава за издржавање странаца којима је признат статус избеглице води савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 52.

Деца странаца којима је признат статус избеглице уживају сва права као и њихов родитељ, коме је признат статус избеглице.

По навршеној 18. години живот лица из става 1. овог члана третирају се као и остали странци на привременом боравку у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 53.

О признавању, односно одузимању статуса избеглице одлучује савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Против решења којим му је одбијен захтев за признавање статуса избеглице и против решења којим му је статус избеглице одузет, странац може изјавити жалбу Савезном извршном већу.

Против решења донесеног по жалби из става 2. овог члана не може се водити управни спор.

Члан 54.

Странцу коме је признат статус избеглице престаје тај статус:

- 1) ако затражи заштиту државе чији је држављанин или у којој је био стално настањен као лице без држављанства;
- 2) ако може да се врати у државу чији је држављанин или у којој је био стално настањен као лице без држављанства, пошто су престали разлози услед којих је из те државе избегао;
- 3) ако се добровољно врати у државу из које је избегао;
- 4) ако стекне држављанство дуге државе.

Члан 55.

Странцу коме је признат статус избеглице обезбеђују се нужни смештај, средства нужна за издржавање и здравствена заштита до одласка у другу земљу или до стицања услова за самостално издржавање, а најдуже две године од дана подношења захтева за признавање статуса избеглице. Ограничење у погледу рока не односи се на странца који је неспособан за привређивање и не може самостално да се издржава.

Под нужним смештајем и средствима неопходним за издржавање, у смислу става 1. овог члана, подразумева се новчана помоћ нужна за обезбеђивање просторија за

становање и за издржавање странца коме је признат статус избеглице и чланова његове породице. Износ новчаних средстава се одређује према броју и узрасту чланова његове породице који нису држављани СФРЈ, имовном стању, способности за привређивање, а зависно од тога да ли се странац коме је признат статус избеглице налази на стручном оспособљавању.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, под нужним смештајем и средствима неопходним за издржавање подразумева се и накнада трошкова за смештај странца коме је признат статус избеглице у одговарајућу организацију удруженог рада, ако му је такав смештај неопходан услед старости, самохраности или неспособности за привређивање.

Средства неопходна за издржавање и за нужни смештај странаца којима је признат статус избеглице, као и за накнаду трошкова из става 3. овог члана, обезбеђују се у буџету федерације.

Члан 56.

Износ новчаних средстава неопходних за издржавање и за обезбеђење нужног смештаја странаца којима је признат статус избеглице, као и обим здравствене заштите и мерила и услови за коришћење и начин остваривања тих облика заштите, прописале Савезно извршно веће.

Члан 57.

За смештај странаца којима је признат статус избеглице може се организовати прихватилиште за избеглице.

Прихватилиште из става 1. овог члана образује и стара се о њему савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Странце којима је признат статус избеглице у прихватилиште за избеглице упућује савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Орган из става 2. овог члана стара се о обезбеђењу средстава за издржавање и о здравственој заштити тих странаца за време док се налазе у прихватилишту за избеглице.

Члан 58.

О смештају и обезбеђењу средстава неопходних за издржавање и оспособљавање за самостално издржавање странаца којима је признат статус избеглице, а који нису смештени у прихватилиште за избеглице стара се савезни орган управе надлежан за послове здравства и социјалне заштите, у сарадњи са савезним органом управе надлежним за унутрашње послове.

Члан 59.

Боравиште странцу коме је признат статус избеглице, а који није смештен у прихватилиште за избеглице, одређује надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

Решење о обезбеђењу смештаја и додели средстава неопходних за издржавање странцу из става 1. овог члана доноси надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју је одређено боравиште тог странца.

Против коначног решења из става 2. овог члана не може се водити управни спор.

Члан 60.

Надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини отказаће боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странцу коме је признат статус избеглице ако то захтева заштита јавног поретка или заштита интереса одбране земље, или ако му је статус избеглице одузет.

У решењу о отказивању боравка странцу из става 1. овог члана одређује се рок у коме странац мора напустити територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. При одређивању тог рока узете се у обзир време потребно да странца прими друга држава.

У решењу којим се странцу коме је признат статус избеглице отказује боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији из разлога заштите јавног поретка или из разлога заштите интереса одбране земље, надлежни орган не мора навести разлоге којим се руководио приликом доношења таквог решења.

Против решења о отказивању боравка странцу коме је признат статус избеглице не може се водити управни спор.

5. Принудно удаљење

Члан 61.

Странац коме је изречена мера безбедности протеривања из земље или заштитна мера удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, или коме је отказан боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, или који у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији борави без одобрења надлежног органа, дужан је да напусти територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у року који одреди надлежни орган.

Ако странац из става 1. овог члана не напусти територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у одређеном року а има важећу путну исправу, биће спроведен до државне границе и принудно удаљен из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Странац из става 1. овог члана који не напусти територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у одређеном року а нема важећу путну исправу, биће упућен, односно спроведен дипломатском или конзуларном представништву државе чији је држављанин ради добијања путне исправе. Ако то представништво одбије да странцу изда путну исправу, странац ће бити упућен, односно спроведен до државне границе и предат надлежном органу суседне државе, ако је њен држављанин, или надлежном органу друге државе која пристане да га прихвати.

Кад спровођење странца у прихватилиште за странце, односно до државне границе ради принудног удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије врши орган у републици, односно аутономној покрајини, тај орган је дужан да претходно прибави сагласност од савезног органа управе надлежног за унутрашње послове. Та сагласност се даје најдоцније у року од два дана од дана пријема захтева за давање сагласности.

Члан 62.

За смештај странца из члана 61. овог закона, странца који на недозвољен начин дође у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију или борави у њој без одобрења надлежног органа странца чији се идентитет не може утврдити, странца коме није одобрен привремени боравак, односно није признато право азила, односно није признат статус избеглице, а који се из било ког разлога не могу одмах удаљити са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, организује се прихватилиште за странце.

Прихватилиште из става 1. овог члана образује и о њему се стара савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

О упућивању странца у прихватилиште за странце одлучује савезни орган управе надлежан за унутрашње послове, на предлог надлежног органа у републици, односно аутономној покрајини.

Члан 63.

Надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини може одредити принудно боравиште или упутити у друго место у коме му је издржавање обезбеђено странца из члана 61. овог закона, или странца који је на недозвољен начин дошао у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, или који борави у њој без одобрења надлежног органа, или странца чији се идентитет не може утврдити, или странца коме није одобрен привремени боравак, односно признато право азила, односно статус избеглице, а који се из било ког разлога не може одмах удаљити са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има средства за издржавање или му је издржавање у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији на други начин обезбеђено.

Члан 64.

Трошкови спровођења до дипломатског или конзуларног представништва, или до прихватилишта за странце, или до државне границе падају на терет странца који се спроводи.

Ако странац који се спроводи нема средстава, трошкови спровођења падају на терет средстава буџета федерације.

6. Кретање странаца у униформи

Члан 65.

За време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странци могу носити страну војну униформу:

- 1) ако бораве у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији као чланови дипломатског или конзуларног представништва стране државе или друге стране мисије која у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији има дипломатски статус у својству војних представника, за време трајања мисије;
- 2) ако као чланови страних војних мисија или страних војних делегација бораве у службеној посети Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;
- 3) ако се налазе на школовању у школама Југословенске народне армије;
- 4) ако као чланови страних војних мисија или страних војних делегација са дипломатским или службеним пасошом, прелазе преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове народне одбране може, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, одобрити ношење стране војне униформе и другим странцима за време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 66.

За време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странци могу носити страну полицијску или страну царинску униформу:

- 1) ако као чланови делегација страних полицијских или страних царинских органа бораве у службеној посети Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;
- 2) док врше службу на заједничкој контроли прелажења државне границе на делу граничног прелаза који припада Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;

3) ако као чланови страних полицијских или страних царинских делегација, са дипломатским или службеним пасошем, прелазе преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

7. Оснивање и престанак рада удружења странаца

Члан 67.

Странци који бораве у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији могу оснивати удружења ради остваривања културних, научних, техничких и других сличних циљева.

Члан 68.

Удружења странаца оснивају се на основу одобрења надлежног органа.

Одобрење за оснивање удружења странаца које делује на територији једне републике, односно аутономне покрајине даје надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини, а за оснивање удружења странаца које делује на целој територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или на територији две или више република, односно аутономних покрајина – савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 69.

Оснивање удружења странаца може се одобрити на захтев најмање десет пунолетних странаца који су стално настањени у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или у њој бораве дуже од једне године.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, оснивање удружења странаца може се одобрити и странцима који у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији бораве краће од једне године ради школовања, специјализације, научног истраживања, запошљавања или вршења одређене професионалне делатности.

Члан 70.

Захтев за одобрење оснивања удружења странаца треба да садржи: назив и седиште удружења, циљеве удружења и средства којима се ти циљеви остварују. Уз захтев се прилаже записник са оснивачке скупштине удружења и усвојена правила (статут) удружења у два примерка.

Правила (статут) удружења странаца треба да садрже: сврху удруживања и средства којима се та сврха постиже; права и дужности чланова удружења; права и дужности органа удружења; начин ступања у чланство удружења; престанак чланства и иступање из удружења; заступање удружења; начин обезбеђења средстава потребних за рад удружења; назив седишта удружења и начин располагања имовином у случају престанка рада удружења.

Одржавање оснивачке скупштине удружења странаца оснивачи су дужни да пријаве надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини.

Члан 71.

Ако орган надлежан за давање одобрења за оснивање удружења странаца утврди да правила (статут) удружења не садрже неки од елемената који је од битног значаја за давање одобрења за оснивање удружења, затражиће од оснивача да правила допуне у одређеном року.

Члан 72.

Оснивање удружења странаца одобрава се решењем које садржи: назив удружења, делатност удружења, седиште удружења и подручје на коме удружење може деловати.

Орган надлежан за давање одобрења за оснивање удружења странаца води евиденцију о удружењима чије је оснивање одобрио.

Удружење странаца стиче својство правног лица и може почети рад даном правноснажности решења о одобрењу оснивања.

Уз решење о одобравању оснивања удружења странаца, оснивачима се враћа и један примерак правила (статут) удружења, оверен од органа који је одобрио оснивање удружења.

Члан 73.

Захтев за одобрење оснивања удружења странаца ће се одбити, односно рад удружења странаца ће се забранити, ако његова делатност није у складу са правилима (статутом) удружења или ако је усмерена на:

- 1) обарање или промену Уставом СФРЈ утврђеног поретка;
- 2) разбијање братства и јединства народа и народности Југославије или на распиривање националне, расне или верске мржње;
- 3) угрожавање независности и територијалне целокупности Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или на угрожавање мира или равноправне међународне сарадње;
- 4) вршење кривичних дела или на подстицање на вршење таквих дела.

Против решења о одбијању захтева за одобрење оснивања удружења странаца, односно решења којим се забрањује рад удружења странаца, а које је донео савезни орган управе надлежан за унутрашње послове, може се изјавити жалба Савезном извршном већу.

Против решења о одбијању захтева за одобрење оснивања удружења странаца, односно решења о забрани рада удружења странаца, не може се водити управни спор.

Члан 74.

Странац може бити члан удружења грађана СФРЈ ако је то предвиђено правилима (статутом) тог удружења.

Члан 75.

Надзор над законитошћу рада удружења странаца врши орган који је донео решење о одобравању оснивања тог удружења.

8. Набављање и ношење оружја и лично име

Члан 76.

За време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странац може набављати, носити и држати оружје и муницију, под условима утврђеним републичким, односно покрајинским прописом.

Члан 77.

Странац је дужан да се, за време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији служи личним именом, које је добио по прописима своје земље, ако законом или међународним уговором није друкчије одређено.

IV. ПРИЈАВЉИВАЊЕ БОРАВИШТА И ПРЕБИВАЛИШТА И ОДЈАВЉИВАЊЕ ПРЕБИВАЛИШТА

Члан 78.

Странац који борави у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији дужан је да надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини пријави боравак и промену адресе стана, а странац коме је одобрено стално настањење – и да пријави, односно одјави пребивалиште.

Члан 79.

Под боравиштем, у смислу овог закона, подразумева се место у коме странац привремено борави.

Под пребивалиштем, у смислу овог закона, подразумева се место у коме је странац коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији настањен са намером да у њему стално живи.

Члан 80.

Странац коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији дужан је да надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини пријави пребивалиште, и промену адресе стана у пребивалишту у року од осам дана од дана доласка у пребивалиште, односно од дана промене адресе стана и да пријави боравак и промену адресе стана у року од 24 часа од доласка у место боравишта, односно од дана промене адресе стана у боравишту.

Странац је дужан да одјави пребивалиште пре дана напуштања пребивалишта.

Члан 81.

Организације удруженог рада, друге самоуправне организације и појединци који пружају услуге смештаја странцима уз наплату, као и лица код којих странци долазе у посету, дужни су да надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини пријаве боравак странаца, у року од 12 часова од часа пружања услуге смештаја странцу, односно од часа доласка странца у посету.

Странац који не користи услуге смештаја из става 1. овог члана дужан је да надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини пријави боравак и промену адресе стана наредног дана од дана доласка у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, односно у року од 24 часа од часа промене боравишта или промене адресе стана.

Функционер који руководи савезним органом упаве надлежним за иностране послове може, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, прописати да одређени странци нису дужни да пријављују свој боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Пријављивање боравка странаца може се вршити и преко туристичких организација.

Члан 82.

Организације удруженог рада, друге самоуправне организације и појединци који пружају услуге смештаја странцима уз наплату дужни су да воде евиденцију о странцима којима пружају услуге смештаја – књига странаца.

Књигу странаца оверава надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

Организације и појединци из става 1. овог члана дужни су да чувају књигу странаца најмање три године од дана њеног закључења.

Организације и појединци из става 1. овог члана дужни су да овлашћеном лицу надлежног органа ставе на увид књигу странаца.

V. ИСПРАВЕ ЗА ДОКАЗИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА

Члан 83.

Странац може доказати свој идентитет: страном путном исправом, путном исправом за странце издатом од надлежног органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, личном картом за странца, као и другом исправом, снабдевом фотографијом, којом се може утврдити његов идентитет.

Странац је дужан да на захтев овлашћеног лица надлежног органа покаже исправу којом доказује свој идентитет.

1. Лична карта за странца

Члан 84.

Лична карта за странца се издаје: странцу коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији и странцу коме је одобрен привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а који нема страну путну исправу.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, лична карта за странца може се издати странцу коме је одобрен привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији иако има важећу страну путну исправу ако тај странац, односно дипломатско или конзуларно представништво државе чији је држављанин поднесе захтев за издавање личне карте за странца.

Странцу који је члан дипломатског или конзуларног представништва стране државе или члан друге стране мисије која у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији има дипломатски статус издаје се посебна лична карта.

Члан 85.

Личну карту за странца издаје надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем је подручју пребивалиште, односно боравиште странца коме се издаје лична карта за странца.

Од странца коме се издаје лична карта за странца узима се отисак кажипрста десне руке.

Посебну личну карту из члана 84. став 3. овог закона издаје савезни орган управе надлежан за иностране послове.

Члан 86.

Захтев за издавање личне карте за странца може поднети странац који је навршио 18 година живота, као и странац млађи од 18 година који је закључио брак или који је засновао радни однос.

Члан 87.

Захтев за издавање личне карте за странца подноси се на прописаном обрасцу.

Уз захтев за издавање личне карте за странца прилажу се две фотографије прописане величине, које верно приказују подносиоца захтева, односно лице за које се захтев подноси.

Члан 88.

Захтев за издавање личне карте за странца подноси се у року од 30 дана од дана доласка странца у пребивалиште, односно боравиште или у року од 30 дана од дана кад је странац закључио брак или засновао радни однос.

Члан 89.

Образац личне карте за странце садржи: натпис „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, назив органа који је личну карту за странца издао; натпис "Лична карта за странца"; број личне карте; место за фотографију; место за уписивање података о странцу, и то: име и презиме, дан, месец и година рођења, место рођења, држављанство, пребивалиште и адреса стана, својство у коме странац борави у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, датум издавања личне карте за странца; отисак печата органа који је издао личну карту за странца и потпис овлашћеног лица.

Члан 90.

Лична карта за странца издаје се странцу коме је одобрено стално настањење у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, са роком важења од пет година.

Странцу коме је одобрен привремени боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији лична карта за странца издаје се са роком важења одобрења за привремени боравак, али не дужим од једне године.

Важење личне карте за странца која се издаје странцу из става 1. овог члана може се продужавати, с тим да њено укупно важење не може бити дуже од 10 година.

Важење личне карте за странца која се издаје странцу из става 2. овог члана може се продужавати, с тим да њено укупно важење не може бити дуже од пет година.

Члан 91.

Странац је дужан да личну карту за странца носи са собом.

Странац не сме своју личну карту за странца дати другом на послугу, односно послужити се туђом личном картом као својом.

Члан 92.

Лична карта за странца се замењује кад је оштећена или дотрајала, или кад из других разлога не може више да служи својој намени.

Странац је дужан да у року од осам дана од дана наступања било ког разлога из става 1. овог члана поднесе захтев надлежном органу за замену личне карте за странца.

Овлашћено лице надлежног органа може наложити странцу да поднесе захтев за замену личне карте за странца ако приликом легитимисања странца утврди да постоји који од разлога из става 1. овог члана.

Члан 93.

Странац је дужан да издату личну карту за странца врати надлежном органу:

- 1) кад стекне држављанство СФРЈ;
- 2) кад напушта Социјалистичку Федеративну Републику Југославију;
- 3) кад му је изречена мера безбедности протеривања из земље, односно заштитна мера удаљења са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или кад му је отказан даљи боравак у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

2. Нестанак или губитак личне карте за странца или друге исправе о идентитету

Члан 94.

Нестанак или губитак личне карте за странца, путне исправе или друге справе о идентитету у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији странац је дужан да без одлагања, а најдоцније у року од 24 часа од тренутка сазнања за губитак, односно нестанак личне карте за странца, односно друге исправе о идентитету пријави надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју је изгубио исправу или на чијем подручју је сазнао за њен нестанак или губитак.

Орган из става 1. овог члана издаће странцу потврду о пријављивању губитка или нестанка личне карте за странца или друге исправе о идентитету.

Члан 95.

Странац који у иностранству изгуби или на други начин остане без путне исправе издате од надлежног органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије дужан је да то пријави најближем дипломатском или конзуларном представништву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству.

Дипломатско или конзуларно представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству издаће странцу из става 1. овог члана нову путну исправу после прибављене сагласности савезног органа управе надлежног за унутрашње послове.

Члан 96.

Странац који у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији изгуби путну исправу или на други начин остане без ње, дужан је да, уз захтев за издавање нове путне исправе или уз захтев за издавање визе на нову страну путну исправу, приложи потврду о пријављивању губитка или нестанка путне исправе коју је раније имао.

VI. ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 97.

О стално настањеним странцима, о странцима који привремено бораве или пролазе преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије о оснивању и престанку рада удружења странаца, као и о исправама и визама које странцима издаје надлежни орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, води се евиденција.

Евиденцију из става 1. овог члана воде надлежни органи у републици, односно аутономној покрајини, савезни орган управе надлежан за иностране послове и дипломатска или конзуларна представништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству, у оквиру своје надлежности.

Члан 98.

Евиденцију о утрошку средстава за смештај и материјално обезбеђење странаца којима је признат статус избеглице води надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

О утрошку средстава из става 1. овог члана надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини извештава савезни орган управе надлежан за послове здравства и социјалне заштите.

VII. ОВЛАШЋЕЊА И НАДЗОР

Члан 99.

Овлашћује се функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове да:

- 1) пропише начин издавања путних и других исправа и виза странцима, начин одобравања привременог боравка, начин одобравања сталног настањења, начин признавања статуса избеглице, пријављивања и одјављивања пребивалишта и пријављивања боравања и начин вођења регистрације странаца;
- 2) пропише образац: путног листа за туристичке пропуснице, личне карте за странце, одобрења за стално настањење, одобрења за привремени боравак и визе која се издаје странцима, као и обрасце захтева за њихово издавање;
- 3) пропише образац на коме се врши пријављивање и одјављивање пребивалишта и пријављивање боравка и обрасце евиденција које, по одредбама овог закона, воде организације удруженог рада, друге самоуправне организације и поједици који странцима пружају услуге смештаја;
- 4) пропише начин вођења евиденције и извештавања о стално настањеним странцима, о странцима који привремено бораве или пролазе преко територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, као и о путним исправама и визама које странцима издаје надлежни органи у републици, односно аутономној покрајини;

5) одреди цену коју ће надлежни орган наплаћивати за обрасце исправа које издају странцима;

6) пропише начин издавања пословне визе, образац пословне визе и образац захтева за издавање те визе, као и начин вођења евиденције и извештавања о издатим пословним визама.*

* „Службени лист СФРЈ“, број 26/90.

Члан 100.

Овлашћује се функционер који руководи савезним органом управе надлежним за иностране послове да, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, пропише:

1) начин издавања путних исправа и виза странцима у дипломатским или конзуларним представништвима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству;

2) образац и начин издавања посебне личне карте која се издаје члановима дипломатских или конзуларних представништава страних држава или члановима других страних мисија које у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији имају дипломатски статус;

3) начин издавања виза члановима дипломатских или конзуларних представништава страних држава или члановима других страних мисија које у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији имају дипломатски статус;

4) начин вођења евиденције и извештавања о издатим путним исправама и визама странцима у дипломатским или конзуларним представништвима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству.

Члан 101.

У погледу послова уласка, кретања и боравка странаца, личног имена, удруживања, набављања, држања и ношења оружја, функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове може органима у републици,

односно аутономној покрајини издавати обавезне инструкције за извршавање овог закона.

Члан 102.

У погледу послова издавања путних исправа странцима, одобравања боравка (привремени боравак, стално настањење), признавања статуса избеглице, признавања права азила, пријављивања и одјављивања пребивалишта и пријављивања боравишта и удруживања странаца, савезни органи управе надлежан за унутрашње послове може да врши и инспекцију над спровођењем савезних прописа.

Орган у републици, односно аутономној покрајини у коме се врши инспекција по одредби става 1. овог члана дужан је да омогући увид у предмете који се односе на спровођење одговарајућих савезних прописа и да пружи потребне податке и обавештења.

Ако утврди да орган у републици, односно аутономној покрајини у коме се врши инспекција не извршава савезне прописе из области наведених у ставу 1. овог члана или утврди неправилности у извршавању тих прописа радник који врши инспекцију упознаће о томе функционера који руководи, тим органом и функционера који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и предложиће мере које треба предузети.

Члан 103.

Надзор над утрошком средстава за смештај и материјално обезбеђење странаца којима је признат статус избеглице врши савезни орган управе надлежан за послове здравства и социјалне заштите.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 104.

Новчаном казном до **420.000 динара*** казниће се за прекршај организација удруженог рада или друго правно лице:

1) ако не обавести надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини о доласку припадника страних оружаних снага или страних служби безбедности (члан 4. став 3);

2) ако у прописаном року не затражи одобрење за привремени боравак странаца (члан 32. став 2);

3) ако надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини у прописаном року не поднесе пријаву о боравку странца коме пружа услуге смештаја или ако поднесе неуредну пријаву (члан 81. став 1);

4) ако не води или неуредно води књигу странаца којима пружа услуге смештаја (члан 82. став 1);

5) ако овлашћеном лицу надлежног органа не омогући увид у књигу странаца којима пружа услуге смештаја (члан 82. став 4).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном до **42.000 динара*** и одговорно лице у организацији удруженог рада или другом правном лицу.

* „Службени лист СРЈ”, број 68/2002.

Члан 105.

Новчаном казном до **42.000 нових динара*** или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај појединац који пружа услуге смештаја странцима уз наплату:

1) ако надлежном органу у прописаном року не поднесе пријаву о боравку странца коме пружа услуге смештаја или ако поднесе неуредну пријаву (члан 81. став 1);

2) ако не води или неуредно води књигу странаца којима пружа услуге смештаја уз наплату (члан 82. став 1);

3) ако овлашћеном лицу надлежног органа не омогући увид у књигу странаца којима пружа услуге смештаја (члан 82. став 4).

За прекршај из става 1. тачка 1. овог члана казниће се новчаном казном до **21.000 динара*** и лице код којег странац долази у посету.

Према појединцу који пружа услуге смештаја странцима уз наплату може се изрећи и заштитна мера забране пружања услуга смештаја, у трајању до две године.

* „Службени лист СРЈ“, број 68/2002.

Члан 106.

Новчаном казном до **21.000 динара*** или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај странац:

- 1) ако дође у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију кад му је то забрањено по одредбама члана 25. овог закона;
- 2) ако је о себи дао нетачне податке или се послужио лажном исправом (члан 34. тачка 2);
- 3) ако се послужио туђом путном исправом или је своју путну исправу дао другоме да се њоме послужи (члан 34. тачка 3);
- 4) ако је на недозвољен начин дошао у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, а није му признат статус избеглице, односно није му признато право азила (члан 34. тачка 4);
- 5) ако је другом помогао или га подстакао да на недозвољен начин пређе државну границу Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (члан 34. тачка 6);
- 6) ако дође у Социјалистичку Федеративну Републику Југославију у време за које му је отказан привремени боравак (члан 36. став 2);
- 7) ако у року одређеном у одлуци надлежног органа не напусти територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (члан 61. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана странцу ће се изрећи и заштитна мера удаљавања са територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

* „Службени лист СРЈ“, број 68/2002.

Члан 107.

Новчаном казном до **21.000 динара*** или казном затвора до 15 дана казниће се за прекршај странац:

- 1) ако се креће, борави или стално настани на одређеном месту или на одређеном подручју на коме је кретање, боравак или настањивање странаца ограничено или забрањено (члан 4. став 1);
- 2) ако борави у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији дуже од два дана од дана одређеног у визи, туристичкој пропусници или одобрењу за привремени боравак или ако у прописаном року не поднесе захтев за одобрење привременог боравка (члан 16. став 1, члан 31. став 1. и члан 32. став 1);
- 3) ако напусти место боравка које му је одредио надлежни орган (члан 63);
- 4) ако за време боравка у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији носи страну војну, полицијску или царинску униформу противно одредбама закона (чл. 65. и 66);
- 5) ако надлежном органу у прописаном року не пријави пребивалиште, промену адресе стана у пребивалишту или ако не одјави пребивалиште пре напуштања места пребивалишта (члан 80);
- 6) ако избегава да надлежном органу пријави боравак или промену адресе стана у боравишту (члан 81. став 2);
- 7) ако одбије да овлашћено лице надлежног органа покаже исправу којом доказује свој идентитет (члан 83. став 2);

8) ако своју личну карту, да другоме на послугу, односно послужи се туђом личном картом за странца (члан 91. ста 2).

Овлашћено лице органа у републици односно аутономној покрајини, надлежно за контролу прелажења државне границе може на лицу места наплатити новчану казну од странца у износу од **9.000 динара*** за радњу из става 1. тачка 2. овог члана.

* „Службени лист СРЈ”, број 68/2002.

Члан 108.

Новчаном казном до **10.000 динара*** казниће се за прекршај странца:

1) ако надлежном органу не пријави боравак и промену адресе стана у боравишту, када не борави у објекту организације удруженог рада, друге самоуправне организације или појединца који пружа услуге смештаја странцима, односно кад не борави код лица код којег је дошао у посету (члан 81. став 2);

2) ако у прописаном року не поднесе захтев за издавање личне карте за странца (члан 88);

3) ако у прописаном року не поднесе захтев надлежном органу за замену личне карте за странца (члан 92. ств 2);

4) ако у прописаном року не пријави надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини нестанак или губитак личне карте за странца, путне исправе или дуге исправе о идентитету (члан 94. став 1).

* „Службени лист СРЈ”, број 68/2002.

IX. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 109.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о кретању и боравку странаца у Југославији („Службени лист СФРЈ”, бр. 6/73).

Члан 110.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ

ЗАКОН

О ДОПУНАМА ЗАКОНА О КРЕТАЊУ И БОРАВКУ СТРАНАЦА

„Службени лист СФРЈ”, број 26/90.

Члан 7.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове донеће прописе из члана 6. овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.